

Előfizetési árak:

postán vagy házhoz küldve:
 Egész évre. 20.— kor.
 Félévre. 10.— kor.
 Negyedévre 5.— kor.
 Egy hónapra 1.70 kor.
 —
 Egyes szám ára 8 fill.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Hirdetések díja:

Egy □ cm. területenként 8 fillér.
 Nyilttér és magánérdekű közlemények soronként 40 fillér.
 Megjelenik minden nap, az ünnepek és vasárnapok kivételével.

Szerkesztőség: Kossuth-utca 19.
 Ide küldendők a lap szellemi részét illető közlemények.

Főszerkesztő:
Koncz Ákos.

Felelős szerkesztő:
Dr. Orbán József.

Kiadóhivatal: Kossuth-utca 13.
 Előfizetés, hirdetés és magánérdekű közlemények felvétele.

Uj eszmék és a 67-es közjogi alap.

Debreczen, április 3.

Uj eszmét a liberalismus helyére, mely nem tölti be többé a skepsis által elgyöngített lelkek sivárságát, uj elvet a politikai élet küzdelmei közé, mely a párbaj-codex szabályait tette a magyar közélet ethikai alapjává! Ezt hangoztatják ujabban az ellenzék részéről s ugy akarnak tért hódítani közép-kori elveik számára, hogy a közgazdasági életünkben jelentkező kedvezőtlen szüneteket általánosítva, kimondják a pereatot a szabad kereskedelemre s a liberális intézmények egész sorozatára; discreditálni akarják a nemzet előtt a szabadelvűséget azzal, hogy a liberalismus nem képes az országot sem politikai, sem közgazdasági tekintetben, a jelentkező bajoktól megvédeni. Régóta halljuk ezt a vészkiáltást az ellenzéki sajtóban. Egyet azonban még nem hallottunk. Nem hallottuk ugyanis azt, hogy minő ujjabb eszmét, mily ujjabb elveket akarna a negatívum ez irányba a szabadelvűség helyébe politikai, társadalmi és közgazda-

sági életünk regenerálásának alapelveül helyezni. Mert a közjogi ellenzék régi elvei ugyan csak nem képezhetik a panaceát azon bajok megorvoslására, melyek nagyrésze épen onnan származnak, hogy az lenzék a parlamentben ugy, mint azon kívül, a politikai és gazdasági érdekek összetévesztésével ellenállott a liberális kormány törekvéseinek. Vártuk pedig, hogy az ellenzék hazafiui feladatához hiven, egy nagy általános nemzeti programban fogja kifejteni Széll Kálmán hármass programjával szemben törekvéseinek célját; — de várakozásunk, ugy látszik, hiábavaló volt. Az agrárérdekek hangoztatása nem tölti be azt az űrt, mely a közjogi ellenzék programhiánya folytán támadt.

Pedig valljuk be, szükség volna arra, hogy egy elvi magaslapon álló ellenzék mutatna meg a parlamentben ugy a bel-, mint a külföldi agitátorok előtt, hogy a magyar állami egység megbontására törekvő velleitások nemcsak egy compact, egységes kormánypárttal, hanem egy hazafias és elveihez tántoríthatlanul ragaszkodó ellenzékkel állanak szem-

ben. És e helyett mit tett az ellenzék? A népszerűséget hajhászta s ezalatt nem vette észre, hogy lassankint elvesztette prestigét azok előtt, kik nem a piaczon tartanak bombasztokkal ékes szónoklatokat, hanem a kik gondolkozni szoktak. A Kossuth-kultusz kimerítette a függetlenségi párt tevékenységét és bár távol áll tőlünk, hogy kisebbiteni akarjuk a nemzet egyik korszakos férfiának emlékét, nagy szerencsétlenségnek tartjuk a nemzetre nézve, hogy egy nagy és jelentékeny közjogi párt a személyi kultuszt tette működése központjává, a helyett, hogy megértette volna azon eszmék valódi jellemét, melyek a 48-as törvényekben kifejezve vannak. S ma ugy állunk, hogy mig a függetlenségi párt az országban mindinkább tért kezd veszíteni épen azért, mivel az ellenzéki szólamok nimbusza elveszett, addig oly elemek kezdenek tért foglalni, melyek a magyar állami és társadalmi egység megbontására nagyon is alkalmasoknak látszanak s ahhoz sokféle eszközökkel rendelkeznek.

Sajnálattal konstatáljuk a közjogi ellenzék hanyatlását s számában és erőben való degenerációját

TÁRCZA.

Árva leány.

Jó édesanyának virágos a sirja,
 Mellette fájalmát árva leány sirja:
 „Mióta elhagytál, édesanyám, lelkem,
 Keserűség köde borong csak felettem;
 Mióta jóságos arcod nem láthatom,
 Nincs senki, akinek elmondjam bánatom.
 Elhagyatottságom gyászos érzetében,
 Hull örömvirágom, — foszladoz reményem.

Miért is hagytál el édes anyám, lelkem,
 Ki szerettél engem s kit én ugy szerettem,
 Vagy — ha elköltöznöd kellett innen nekod, —
 Miért nem vittél el magaddal engemet?
 Óh, ha látnád: minő örvények közt járok,
 Mint sebzí az élet árvamaradt lányod! ?
 Mióta vezérlő szavadat nem hallom,
 Kenyerem bubánat és köny az italom.

E szövevényes lét utján ki vezérel?
 Ki jelöl jó utat megáldó kezével?
 Siró bánatomban, ha érzek fájalmat,
 Lelkem panaszára kivüled ki hallgat?
 Az édesanyának ki pótolja helyét?
 Ki lesz, ki engemet sülyedéstől megvéd?
 Istenem, Istenem! . . . Édesanyám, kérlek!
 Nyujts egy biztató szót szived szerettének! . . .

S mig könnyel áztatja a gyászos keresztet,
 Füstfényű csillag szánakozva reszket;
 Hull a sirhalomra üdítő gyöngyharmat
 S jó anya ott lenn nem talál nyugalmat,
 Száll szerető lelke angyal fényes szárnyán,
 Szellő hangon sugja: „Én elhagyott árvám!”

Öleli, csókolja, kebelére zárja
 És nem zokog tovább az elhagyott árva.

Sugárzó napfénye rezegve szétárad
 Harmatcsepp fürösztí a lenge fűszálat,
 Minden ébredéz már tünető kertében.
 Csak az árva leány, csak ő alszik mélyen,
 Hangjára kis madár öröm-énekének.
 Mindhiába költik, többé fel nem ébred.
 Alszik a sirhanton, . . . mély álma oly boldog! . . .
 Felette, körötte susognak a lombok.

Szini Péter.

Kisvárosi élet.

— A „Debreczeni Ellenőr” eredeti tárczája. —
 Irtá: László József.

Sokat irtak már a kisvárosi életről, de kérdés marad, hogy vajjon elmondtak-e mindent? Hisz ez egy kifogyhatatlan téma. Mint minden e világon változandó, ugy a kisvárosi élet sem mindig ugyanaz, a civilizáció haladtával sokat vesztett eredetiségéből.

Vasut visz mindenüvé, az emberek jönnek, mennek, s a fővárosi máz ráragad a vidékiekre is. Uj eszmék, uj szokások gyökereznek meg s az emberek azután kapnak, a mi egyéni hajlamaik szerint őket leginkább megragadja.

Nagyon fontos dolog s legtöbb attól függ, mily távolra esnek a vidéki városok a fővárostól, mily férfiak állanak a közügyek élén, kik a jó hang megadóí.

Egyes ember is megváltoztathat egy kisvárosi világaézetet, uj szokásokat teremthet meg, feltéve, hogy kellő erélylyel és kitarással bír.

És milyen különbözök azért a vidéki városok!

Vannak vidéki városok, hol az emberek élete csupa multság és szórakozás; olyanok, hol rettenetes unalom lebeg minden felett, szóval nagyon unatkoznak; vannak, hol vallásos élet uralkodik s olyanok is vannak, hol a tudományok iránt nagy előszeretettel viseltetnek.

A mulatós városokban a legfőbb szerepet a katonaság játssza, különösen a csinos huszárok nagy kacérság kifejtésére ösztönzik a város szépeit, mindenik magának szeretné meghódítani a legszemrevalóbbat.

De ez csak a tisztesség korlátain belül történhetik, mert egy vidéki városban az emberek mindent tudnak, ismerik egymás csinját-binját s a jó vidékiek nagyon szigorú erkölcsbírák.

A szórakozásnak minden neme divik a vidéken.

A katonaság löversenyt rendez, majd bálók, hangversenyek követik egymást. A barátnéknál összejövetelek rendeztetnek, miről természetesen a gavallérok is értesülnek.

Vidéken nagyon pártolják a színházat, melyet Mars fiai is erősen látogatnak. A színházban egész sorokat foglalnak el s erősen kukkereznek. Ha akad közöttük egy magasabb születésű vagy rangu, ugy ez a vidéki társasélet központja, e körül fordul meg minden. A páholyokban közöpre ültek, lesik minden szavát, mozdulatát, s boldog az a vidéki család, mely egy ilyen kiválóbb jelenség fényében sütkérezhetik.

A színházakban rendszeren vagy egy énekesnőt, vagy egy ballerínát kapnak fel. Ha ez fellép, akkor van is taps bőven a

s ezzel szemben oly irányzatok nyilvánulását, melyek a nemzeti állam egységének megromlására törekednek, nem is említve, hogy az ország vallási békéjének megháborítása egy újabb politikai párt főcélját képezi.

Ily politikai pártviszonyok mellett természetesen kell találnunk, hogy a liberalizmus, mely vonzerén kívül oly eredményekkel dicsekedhetik, melyet Magyarországon még egyetlen politikai irányzat sem mutatott fel, számban és sulyban egyaránt növekszik. Bebizonyosodott, hogy a 67-es alap a liberalizmus elveire támaszkodó kormány kezében, az ország jövő fejlődésének legszilárdabb bázisát képezi; bebizonyult, hogy ez alap bolygatása a magyar állam gyengítését jelenti s hogy e közjogi alapnak nem gyengítése, hanem fejlesztése felel meg a nemzet jól felfogott érdekeinek s végre bebizonyult, hogy nem az Auszriától való elszakadás ábrándja, hanem az Auszriával való közjogi viszony helyes alapokra fektetésének módjait kell megtalálni annak, aki a nemzetek jövőjét biztosítani kívánja, vagyis, hogy a statusquo fenntartására az a legnehezebb feladat, melynek megoldása egy igazi államférfi minden tevékenységét igénybe veszi.

Huszonöt év óta hangoztatja az ellenzék, hogy a szabadelvű párt az oka, hogy Magyarország szuverenitása s önrendelkezési joga kellően ki nem domborodik s hogy mindennek a kiegyezési alapon rejlik az oka s ezzel szemben állítjuk, hogy huszonöt év tapasztalata arról győzött meg bennünket, hogy

azon ellenzék, mely ily hosszú időn keresztül csak oly csekély eredményeket tudott elérni, nem bír elegendő jogcimmal arra, hogy tőle a nemzet valamit reméljen s bizalmával megajándékozza. A függetlenségi párt előtt most az a jövő áll, hogy elveszti azt a bizalmat, melyet eddig a nép egy részénél birt. Üres közjogi formulává vált azon alapelv, melylyel eddig e párt hódított s oda jutott, hogy nap-nap mellett mind több tért foglal el tőle ügyesebb vetélytársa a feudális-klerikális néppárt.

Bizony elérkezett a tizenkettedik órája annak, hogy végre belássa a nemzet, mikép politikai szónoklatokkal többé nem menthetjük meg a hazát, s hogy ha vannak állami és társadalmi életünknek olyan bajai, melyek gyors és gyökeres orvoslásra szorulnak — pedig el kell ismernünk, hogy vannak — akkor e bajok orvoslását nem a sallangos, czifra beszédekkel s parlamenti tusákkal, hanem a közjogi alapon álló kormány activ politikájával fogjuk elérni. Nincs nekünk új politikai és kormányzati elvre szükségünk. A Széll Kálmán kormányzati elve teljesen megfelel a nemzet érdekeinek s ez elvvel s ez elv folyományát képező kitartó munkássággal képesek leendünk a magyar nemzeti állam consolidálásának nagy munkáját sikerrel bevégezni. Kétségtelen tény, hogy közgazdasági életünk egyes vidékén kedvezőtlen viszonyokat tapasztalunk, de ezzel szemben azt is láthatjuk, hogy kormányunkban megvan az akarat, a képesség és az erő hogy a bajokat mielőbb orvosolni tudja s ha ehhez hozzáveszünk,

hogy a magyar társadalomban a nemzeti öntudat s az önségély szükségének érzete hatalmasan ébredni kezd, úgy nem lehet s nem kell aggódnunk a közgazdasági helyzet jobbrafordulása felett.

A liberalizmus válságos időben megmentette hazánkat a politikai reakciótól s meg fogja menteni a közgazdasági formába öltözött reakciótól is. Közgazdasági bajainkból a kibontakozásra megmutatja az utat a Széll Kálmán politikája. Rajtunk áll, hogy ez uton haladva, célunkat elérjük.

Nagy nap. Rég volt a tegnapihoz fogható, emelkedett, általános nagyszerű napja a magyar törvényhozásnak. Széll Kálmán miniszterelnök az appropriációs vita során elmondott hatalmas, nagy beszéde osztatlanul magával ragadta a Ház összes szabadelvű elemeit. Abban a tomboló lelkesedésben, mely megáradt folyam gyanánt özönlött a miniszterelnök köré, hogy tetszését, üdvözlését jelentse a nap hőseinek, nemesak a szabadelvű-párt egésze, hanem a liberális ellenzéki árnyalatok is benne voltak. Ez a mai nap Széll Kálmán beszédének elemeltáris, minden eddig tapasztalt méreteket túllépő hatása ékesszóló, megdönthetetlen bizonyíték annak a történelmi igazságnak: a magyar politikában ma is változatlanul a szabadelvűség az egyedül állandó, megbízható, összefoglaló elem, melynek varázsszava előtt önként megnyílnak a legellentétebb pártkeretek zárai is.

Magyar miniszterek Bécsben. Széll Kálmán miniszterelnök és Lukács László pénzügyminiszter — mint már jelentettük — szerdán Bécsbe érkeznek, hogy a csütörtökön ott kezdődő közös miniszteri konferencián részt vegyenek. E konferencián fogják az 1901. évi közös költségvetést megállapítani. E konferenciával egyidejűleg fogja az új miniszter, Széchenyi Gyula gróf az esküt letenni.

Igazolt képviselő. A képviselőház állandó igazolási bizottsága Kubinyi Árpád elnöklésével tartott mai ülésében vizsgálat

színházban, szórják neki a virágot, a mit ő édes mosolylyal viszonzoz s oda kacint a páholyba, hol, a mint ő nagyon is jól tudja, a háttérben törzsudvarlója meghuzódva ül.

A léhűtő ifjúság pedig szünetek alatt állva fixiroz, majd cserélgeti az üléseket a támlásszékekben, szaladgál egyik páholyból a másikba, majszol valami édességet s közbe-közbe jókat kaczag.

De pártolják vidéken az orpheumot is, hol sokszor megesik, hogy a hölgyikék az aranyos ifjúság frakk és nadrágjában mutogatják magukat. Együtt vacsoráznak s fesztelenül mulatnak. Hja! a fiatalság vére pezseg s ennek ki kell magát fornia.

Szóval, mindenfelé jókedv s mindenki örül az ilyen városban az életnek.

Mily ellentétele ennek az unalmas város, mily unalom szállja meg itt a kedélyeket! Mindenki bosszus, mindenki haragszik, még akkor is, ha erre semmi ok nincs.

Ilyen városokat leginkább jellemez az, hogy teljesen hiányzik a fiatalság, ellenben leány, koros és eladó, van bőven. Van egy vidéki város, hol a leghitelesebb adatok szerint csak egy utcában 60, mond hatvan férjhez menendő leány van.

A fiatal emberek innen elpárolognak, derültebb égálj alá, mihelyst erre csak alkalom nyílik.

Ha egy nőtlen hivatalnokot az a szerencsétlenség ér, hogy ily helyre nevezik ki, akkor a leányos házak valóságos ostrom alá veszik, a hivatalnoknak vagy meg kell mielőbb nősülnie, vagy szöknie kell.

Az ilyen városok lakói ritkán mozdulnak ki hazulról, legfeljebb a templomban találkozhatnak. A leányok itt a padokban kor

szerint ülnek s mentől több valamelyiknek az X-e, annál inkább fel van piperézve, mintegy akarván egymást új ruhájukkal bosszantani.

Ha valaki az efajta kisvárosi életet egyszer megkóstolta, az bizonyára keresztet vet magára, ha egyszer egy ily híru város mellett halad el.

Hát még a szenteskedő, papi városkák, hol vagy püspök székel, vagy valamely rendnek háza van.

Itt valóságos papi uralom folyik, a papok itélnek elevenek s holtak felett.

Az ily város társadalmi élete rikitó ellentéte a mulatozó városnak.

Kivágot ruhában dehogyan jelenne meg egy nő a bálon, összejöveleknél pedig egészségtől duzzadó papok s kegyes, szent életű nénikék viszik a szót. A lelkiatya kenetteljes beszédek tart a szószékről hűvelhez, beszél az áhitatról, tulvilági, boldogító érzelmekről, mindenről, mi egy fogékony lélekre hatással van.

Ilyen élet csak a félreeső vidéki városokban lehetséges, hová a felvilágosodottság még be nem hatolt.

A tudományokkal, irodalom s zenével foglalkozó városokban fontos szerepet játszanak a hangadó egyéniségek. Az ily helyeken aztán mindenki valóságos mániát űz a szellemi élvezetből. Sokszor egyes nő oly szerepet játszik, hogy maga köré von mindent, ő felolvas, színpadon játszik, szóval elbájol mindenkit, őt követik, majmolják minden tettében.

Persze tökélyről szó sincs, mindenki érettnék, művészek képzeletét magát, nincs is

egyéb dolguk, mint a maguk húságával foglalkozni.

Füzfapoóták, firkászok, képzelt zene-capacitásoktól hemzseg az ilyen város. De boldogítja őket az a tudat, hogy lelki gyönyörökért lelkesednek.

Sok közös vonással bírnak a kis városok. Sokszor korlátolt s egyszerű gondolkodásukkal egyformán szeretnek az emberek foglalkozni a mások dolgaival.

Vannak vidéki kaszinók, hol a férfi-nem még azzal is törődik, hogy melyik háznál mit főznek s a legképtelenebb, a legnevetesebb pletykákat szövik.

Vidéken az emberek magokról sokat tartanak, de szűk látókörüknél fogva nagyon elfogultak.

Érényesség, becsületesség itt általánosabb, mivel egymásnak minden tettét nagyon is ellenőrzik.

*

De minden szabály alól van kivétel. Néha a legfélreesőbb városban is találunk finom társalgási modort, találunk nyílt szívre, őszinte jellemre.

Az emberek mindenütt egyformák. Jók és rosszak vegyülékéből áll az emberi nem, kit hogyan ragad el szenvedélye, kinek mily sors jutott osztályrészül, olyan egyén is fog belőle válni.

Az ember lakhatik bár Uj-Zéland vadonjaiban, emberiségét ott sem fogja levetközni.

Homo sum, et nihil me humani alienum puto.

alá vette Vancsó Gyula Aradvármegye radnai kerületében megválasztott képviselő megbízó levelét. A megbízó levélül szolgáló választási jegyzőkönyv úgy tartalmára, mint kiállítására nézve megfelelően a törvény és a házszabályok követelményeinek, a bizottság Vancsó Gyulát a kérvényezhetésre megszabott harmincz nap fentartásával, igazolt képviselőnek jelentette ki s ennek a Házban való bejelentésével jegyzőjét, Psik Lajost bizta meg.

Beteg társadalom.

A morál-statisztika — természetesen — az előforduló bűnesetek számarányának alapján tünteti fel a társadalom morális nivóját, s ezekből a számadatokból következtethetünk aztán teljes bizonyossággal a társadalom erkölcsi fokára.

Valljuk meg őszintén, hogy a társadalmi állapotok, e tekintetben, nálunk Magyarországon nagyon kedvezőtlen tüneteket mutatnak.

Az erkölcsi romlás napról-napra újabb áldozatokat követel, úgy, hogy a lapok telve vannak minden alkalommal a társadalom beteges állapotát feltüntető sötét képekkel.

Gyilkosságról, öngyilkosságról, rablásról s a vagyon elleni bűntettek egész sorozatáról számol be minduntalan a napi krónika, amelyek, mint pusztító férgek rágódnak a társadalom testén, megbontva, megbénítva annak egészséges működését.

Szomorú dolog, de így van!

S vajjon hol keressük a baj okát? Mindenesetre ott, a honnan ezen kínos állapotok kiindulnak, magában a társadalomban.

A magasabb társadalmi osztályoknál a hiányos nevelés teremti meg ezeket, amely a humanizmus alapjára van ugyan építve, de rosszul, rossz anyagból.

A jellemgyöngöseség, amely a sorssal való küzdelmet nem meri felvenni; a kapzsiság és a pénz utáni fékezhetetlen vágy képezik kiindulási pontját ezeknek a betegségeknek, amelyek aztán az egész társadalmat megbélyegzik.

Az alacsonyabb műveltségű néposztály meg lélek és érzéki gyengeség miatt, ritkább esetben tudatlanságból, továbbá erkölcsi romlottságból tér a bűn útjára.

De a bűn végre is bűn, akárki követi el s akármilyen okok szolgálnak annak alapjául.

Akár a műveltebb, akár az alacsonyabb társadalmi osztályhoz tartozik az, aki bűnt követ el, egyformán bemoeskolja és megbélyegzi a társadalmat, úgy az egyik, mint a másik.

Az a körülmény, hogy a különböző bűnesetek úgy a nagyobb városokban, mint az egyszerű kis községekben; úgy az alacsonyabb, mint a magasabb műveltségű társadalmi osztályoknál egyformán előfordulnak — azt bizonyítja, hogy a társadalomnak minden osztálya, minden köre, minden rétege van fertőzve.

Keresnünk kell tehát a kivezető utat, az orvosló szereket, „mert minden ország támasza, talpköve a tiszta erkölcs.”

A biztos gyógyító szer pedig nem lehet más, mint az igazi humánus alapra épített helyes nevelés.

Helyes irányu vallásos nevelés az iskolákban és a családok körében.

A gyermekeknek még zsege, fogékony korukban szívükbe kell csepegtetni kitörölhet lenül, azt az alapigazságot hogy az embernek egész életén keresztül legbecsesebb kincse, legfőbb értéke a tiszta, szeplőtlen becsület, amely az élet minden hányattatásai között megvédi, nemessé, becsültté teszi.

Szelid, vallásos érzület, szeplőtlen tiszta becsületesség, ezek azok a tulajdonságok, amelyek megvédik az embert minden körülmények között az eltántorodástól, az erkölcsi bukástól.

A kor bűneit, a társadalom betegségeit az iskolákban a tanítóknak, a családban az anyáknak kell megorvosolni helyes nevelési rendszer által.

Fehér Gábor.

Az appropriációs javaslat tárgyalása.

— Országgyűlési express-tudósítás. —

Budapest, április 2.

Perczel Dezső általános szórakozottság és társalgás közben terjesztette elő jelentéseit; bemutatta egy új képviselőnek, Vancsó Gyulának megbízólevelét, jelentette, hogy Zay Miklós gróf szabadságot kér, betérjesztette a Házhoz intézett feliratokat. . . A félhalk társalgás zajában a jegyző Lukács László pénzügyminisztert hívja fel szólásra. Valami törvényjavaslatot terjeszt a Ház elé. Gyenge hangja elvész a társalgás zajában. Néhányan mégis ellesik, miről van szó a kezében tartott iratban. Ugy adják szájról-szájra, hogy a pénzügyminiszter törvényjavaslatot terjeszt a Ház elé a naptárak és a hírlapi hirdetések bélyegének eltörléséről. A társalgás zaja elül a teremben s mire a pénzügyminiszter elvégzi rövid előterjesztését, meleg, lelkes éljenzés közben ül vissza piros székébe.

Számos bizottsági jelentés meghallgatása után áttértek a napirendre: az appropriációs javaslat tárgyalására. A bizalmi természetű javaslat megvitatására igen nagy számban jöttek el a parlament tagjai. Rég láttunk ilyen népes Házat.

Naményi Ambrusnak, az előadónak kevés szava volt. Rövid bevezetés után kérte a Házat a törvényjavaslat megszavazására.

Annál több mondani valója akadt a következő szónoknak: Zichy János grófnak. A néppárt elnöke formailag szép beszédében ugyancsak sötét színekkel festette az ország állapotait. És mindegyik borus képe után egyetlen, állandóan visszatérő refrénje volt: az egyházpolitika revíziója!

— Fontosabb ez — tette hozzá — minden gazdasági, politikai és közjogi kérdésnél!

Ez a kijelentés nem tett valami kedvező hatást egyetlen oldalon sem. Éppoly kevés szerencséje volt Zichy grófnak azzal a bejelentésével, hogy a kormányt a liberális napja elvakította s ezért nem képes meglátni, hol van az igazság. A liberális napja nem vakít, hanem éltető meleget áraszt mindenekre. . .

Következett a függetlenségi párt vezér-szónoka: Kossuth Ferencz. Így kezdte beszédét:

— Az előttem szólót nem óhajtom követni arra a térre, a melyen fejtegetései mozogtak, mert én előttem semmi jelentőséggel nem bírok az, ki milyen egyházban és milyen módon imádja Istenét. Én csak azt tudom, ki milyen érdemes fia a magyar hazának!

— Igaz! Ugy van! — hangzott a teremben.

A tuloldal politikai bibliáját, a 67-es törvényezikket azonban perhorreszkálja. — Nagy emfázissal igyekezett bebizonyítani, hogy a 67-es alapon nem fogunk boldogulni.

— Mi csakis mi járunk a helyes úton, — végezte beszédét — és épen ezért ennek a kormánynak a kormányzás eszközeit rendelkezésére nem bocsátjuk!

Molnár János a ki ezután felszólalt, ujjal, egy több ízben hangoztatott ideájának csinált propagandát. Létminimumot óhajtott megállapítani, melyet mindenféle adótól, sőt az egyenes adó alól is mentesítene.

A 48-as és függetlenségi párt másik frakeziójának Ugron Gábor volt a szónoka. Vázolta a nagy pangást, mely Magyarország gazdasági életében aggasztó szimptóma gyanánt jelentkezik és nagy tetszés közepett hangoztatta, hogy ilyen viszonyok közt agrár és merkantilis jelszavak hangoztatása és szembeállításra bűn és veszedelem.

— Magyarország földmívelése oly elhanyagolt, hogy emelésére mindent el kell követnünk. A tökegazdálkodás pedig oly elemi fokon áll, hogy annak felvirágoztatása igen fontos feladat. Az erőnek összhangjára van nekünk szükségünk.

Másik veszedelem a felekezeti jel-szavak felmerülése. A felekezeti viszálykodások magvát Ugron Gábor abban találja hogy az egyházak történetileg kifejlődött

más-más viszonyban állanak az államhoz. Adjunk az összes egyházaknak egyforma jogokat; a melyeknek vagyona van, éljen vele tovább is, a melyeknek nincs, azt támogassa az állam feladatainak elérésében!

A bizalmi természetű javaslatot természetesen nem fogadja el.

A vita utolsó szónoka Pichler Győző volt. Beszédének legérdekesebb részében konstata, hogy Ugron Gábor nem az egész közjogi ellenzék nézetét tolmácsolja, a mikor bizonyos ellenséges érzületet hangoztat a német tőke ellen.

— A vitát bezárom! — enunziálta az elnök.

Szell Kálmán miniszterelnök emelkedett fel szólásra. A padok megteltek. A miniszterelnök szokatlanul népes Ház előtt mondta el nagyszabású beszédét.

Szell Kálmán beszéde tulnyomó részében polémia volt a vita során elhangzott megjegyzésekkel. Az a meggyőző, de nem sebző polémia, mely az ő szónokolásának legnagyobb erőssége.

— Beismerem, — ugymond — igaza van Ugron Gábornak, amikor azt mondja, hogy a mi gazdasági bajaink azért is nőnek, mivel Ansztriával az állandóbb természetű gazdasági szabályozást megkötni nem lehet. De ez az argumentum mellettünk szól. Kötelességünk teszi, hogy a vámszövetség megkötésére törekedjünk tovább is, mert a teljes szakítás még nagyobb bajokkal járna.

Határozottsággal foglalt állást a miniszterelnök Ugron Gábornak azon állítása ellen is, hogy mi politikai okokból gazdasági téren is differenciálva vagyunk nagy Németország irányában. Nagyon találóan vetette oda a miniszterelnök Ugron Gábornak: Vajjon tud-e olyan politikát, amely mellett Németország hatalma gazdasági életének szférája alól magunkat teljességgel kivonhatnók?

— A kiegyezés ügyében engedünk az egész vonalon: ezt mondja Kossuth Ferencz. Nos hát, ha valóban így volna, nem lett volna annyi bajom az egész nyáron át! — ríposztolt a miniszterelnök. A mit én idehoztam, az nem engedmény! Avagy a határidők összeesését, a felmondási jogot, az autonóm vámtarifa megalkotását ki minősítheti engedménynek az osztrákok irányában?

— Zichy János gróf fájdalmasan kiált fel: Orvosoljunk sebeket, építsünk hidakat, mert az ország érdeke ezt kívánja. A képviselő ur mást prédikál és mást óhaj. Az ő pártjának programja az egyházpolitika revíziója. A mit még hirdetnek, az ennek toldaléka csak.

— Nem áll! Nem így van! — ellenkeztek a néppárton.

— Hiszen Zichy János gróf maga mondta, hogy a revízió a fődolog! Ha pedig önök újra fel akarják élesíteni az egyházpolitika nagy küzdelmét, ha újból meg akarják bontani az egyetértés és megnyugvást, mely azóta helyreállt, akkor ne mondják azt, hogy önök sebeket akarnak orvosolni és hidak építését óhajtják.

Tomboló éljenzés zugott az egész teremben, miközben a miniszterelnök emelt hangon így folytatta:

— Az egyházpolitikát mi liberális politikánk vívmányának tekintjük, ahhoz nyulni nem fogunk, ahhoz nyulni mást nem engedünk!

A miniszterelnök leült helyére. A teremben pedig most valósággal elementáris erővel tört ki a taps és éljenzés. Perczekig hangozott az összeverődő tenyerek zaja. Az elnök, a ki öt percnyi szünetet adott a Háznak, már újból megnyitotta a Ház ülését, a mikor még mindig új meg új képviselők tolongtak a miniszterelnök üdvözlésére.

A szünet után Lukács László pénzügyminiszter kifejtette indokait, a melyek folytán Molnár János határozati javaslatának elvetését kérte a parlamenttől, mire a Ház a költségvetési törvényjavaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadta, Kossuth Ferencz bizalmatlansági indítványát és Molnár János határozati javaslatát pedig mellőzte.

A Ház legközelebbi ülését holnap délelőtt 10 órakor tartja meg. Az ülés napirendjére Hegedüs Sándor több választást tűzték ki korábban beterjesztett interpellációkra.

Az ülés végén a szabadelvűpárt tagjai újból lelkes ovációt rendeztek Széll Kálmán miniszterelnöknek, a ki éljenző híveinek sorfala között távozott a teremből.

TÁVIRATOK.

— A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti táviratai. —

Wlassics Gyula állapota.

Budapest, április 3. Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter állapotában tartós a javulás. Egy képviselő barátjához intézett levelében a miniszter kifejezést ad azon reményének, hogy esetleg már a husvéti ünnepekre hazatérhet a fővárosba, hogy újabb erővel átvehesse tárczája ügyeinek vezetését.

Robbanószer egy földbirtokosnak.

Lugos, április 3. Palikucevni Arthur földbirtokos, kinek fiatal neje Glauber báróné, nemrég a vonaton öngyilkossági kísérletet követett, — szombaton löporral, robbanószerrel töltött két üveget kapott a postán, melyben gyutaesok voltak s ólommal töltött pokolgép alakja volt. Feladó gyanánt Palikucevni budapesti jogtanácsosa volt megnevezve, kit Tóti Vilmosnak hívnak. A gépen czédulára a következő német írás volt: „Kutya, ha Flóra nem lehet az enyém, tied sem lesz!“ A katasztrófát véletlenül a kocsis akadályozta meg, aki a csomagot hozta s a patak vize az üvegekbe hatolt. A rendőrség e rejtélyes ügyről jelentést tett a budapesti rendőrségnek.

A magyar kormány és a romániai zsidók bevonulása.

Budapest, április 3. Tekintettel a romániai zsidóknak a legutóbbi időben mind nagyobb mérveket öltő tömeges kivándorlására, Széll Kálmán miniszterelnök mint belügyminiszter, a Kel. Ert. jelentése szerint, szigorú rendeletet küldött a határmenti hatóságokhoz, melyben kötelességökké teszi, hogy ezen vagyontalan, a nyomor és inség által sanyargatott elemeknek a határon való átkelést ne engedjék meg. A kormány ezen intézkedéséről tudomást nyert a román főkonzul is, ki viszont értesítette saját kormányát a történt intézkedésről.

Egy gyár lángokban.

Budapest, április 3. Ma reggel kigyuladt Podvinec és Heisler cég gépgyára. Az óriási tűz a gyárban roppant nagy rombolást vitt végbe.

Tizennégy millió.

Trieszt, április 3. Reinelt báró 14 milliót hagyott jótékony célra.

Osztrák tartománygyűlések.

Prága, április 3. A tartománygyűlés mai ülésén Krajnik képviselő interpellációt nyújtott be cseh nemzetiségű osztrák állampolgároknak Porosz-Sziléziából történt kiutasítása dolgában.

A tartományi főmarsall egy interpellációra azt válaszolja, hogy a tanítók fizetésének rendezése dolgában megkezdték az elmunkálatokat és a kormánytól már állami hozzájárulást is kértek.

Néhány gazdasági kérdés elintézése után az ülést berekesztették. A legközelebbi ülés holnap lesz. Napirenden lesz a költségvetési provizórium és Samanek képviselőnek az az indítványa, hogy a csehországi középiskolákban tegyék kötelezővé az orosz nyelv tanítását.

Irányi Dezső meghalt.

Szeged, április 3. Irányi Dezső, törvényszéki bíró, ki az irodalom terén is szép sikereket ért el, tegnap influenzában meghalt. A részvét igen nagy az elhunyt bíró iránt.

Elfogott szélhámós.

Budapest, április 3. Kissinger nevű szélhámóst, ki Aradon és Szegeden sok csalást követett el, a temesvári indóházban elfogták.

A párisi magyar egyesület ellenségei.

Páris, április 3. A párisi magyar egyesület a szociálista nemzetköziet, kik ellenségei a magyarságnak, fosztogatják, mert egymás között napi két frankot utaltatnak ki betegség címén. Az egyesület vezető emberei ugyanis szociálisták. A hazefias magyarok új egyesületet alkotnak, csak az a kár, hogy a vagyon több ezer forintot érő könyvtára elvesz.

Angol győzelmi hírek.

London, április 3. Roberts lord Broadwood kíséretének elfogatásáról a következőket táviratozza: Broadwood hét ágyut vesztett egész málhájával egyetemben. Veszteségét körülbelül 350 emberre becsülik, a kik közül 200 eltűnt.

London, április 3. A Daily Chronicle rendkívüli kiadásban a következő bloemfonteini táviratot közli mai kelettel: Az angolok visszavették a Broadwood ezredéstől elvett ágyukat. A bloemfonteini vízvezetékét elvágták.

Délsarki expedíció.

Wellington, április 3. A Southern Cross nevű gőzös, a mely a déli sarkvidék felkutatására indult, visszajövet Campbelltownba érkezett Borchgrevink kapitány azt jelenti, hogy meghatározták a magnetikus sark helyét. Hansen, az expedíció egyik tagja, utközben meghalt.

Katona-történet.

— Leirja egy önkéntes. —

Ismertem a századnál egy jóképű alföldi parasztleányt. Egyik pajtásomnak a kézi podgyaszát hozta be, mikor megérkeztünk. Nem fogadott el egy krajezár fizettségét sem érte.

Utközben beszélgetni kezdtünk. — Nehéz lesz ez az év tekintetes urfík, — mond hát még nekem még egyszer anyyi — két hosszú év! Soha se lesz annak vége!

Kezdtük faggatni. „Csak nem hagyta tán kelmed odahaza, valamelyik falujabeli leánynál a szívét?”

Egy-ideig hallgatott aztán a nagy nógatásra mégis csak el kezdett beszélni.

Elmondta, hogy van egy öreganyja, meg egy szeretője. Megszakad a szíve, ha rájuk gondol. Van egy bátyja is ugyan de az soha sem volt valami nagy szeretettel irántuk.

Berukkoltunk.

Elte t vagy öt hosszú hónap.

Az ablakon át néztünk le — mi önkéntesek — a komor szürke udvarra, a hova alig tud bejutni a magas rideg épületek közé egy-egy barátságos napsugár.

A bandánk sorakozott s vagy egy szakasz katonaság állt az udvaron.

— Hova mentek? — kérdeztem az egyik bakát.

— Kopa András temetésére.

Olyan ismerősnek tetszett a név.

— Mi baja volt?

— Meglőtte magát szegény; önkéntes ur nem is hallott felőle tegnapelőtt éjjel a strázsán fordította maga ellen a fegyverét.

— Aztán miért tette?

— Nem volt az árvának senkije, októberben meghalt a beteges öreg anyja, rá aztán nemsokára megcsalta a szeretője, a mutt vasárnap esküdtött hűséget másnak. Azt mondják a bátya meg kiturta mindenéből.

Aztán elindult a gyászkiiséret.

A katonakórház felől pedig lágy zsongásként hozta az enyhe szellő a gyászhimnusz panaszos hangjait . . .

Szomorú gondolataimat a zenekar vig nó-tája üzte el.

A temtérsről jöttek vissza.

Ilyen a katona élete — ilyen a halála.

Csak vigán, vigán mindent, ne szomorodjunk, ne hagyjuk a legénységet sem szomorodni!

S azt hiszem, mégis csak nekik van igazuk!

S körülöttem is mindenütt már csak mosolygó arcokat látok.

— y — r.

Színház és irodalom.

Uj primadonna. Ismeretes, hogy Bódi Ella, szintársulatunk koloratur-énekesnője május 1-én megválk a társulattól. Komjáthy János igazgató gondoskodott már Bódi helyének betöltéséről. Jövő október hótól szerződtette Radványi Klárát, a népszínház volt tagját. Az új énekesnőt nem ösmerjük, különben e hóban bemutatkozik, akkor meglátjuk, pótolni fogja-e Bódi Ellát, kinek távozása nagy veszteség a debreczeni színházra.

Köszönetnyilvánítás. Debreczenből végleg elköltözöm, elutazásom előtt kedves telességemnek tartom, hogy ennek a kedves közönségnek hálámat és köszönetemet nyilvánítsam azért a rokonszenves, szíves óvációt, melyben vasárnapi bucsufelléptem alkalmával részesítettek. A debreczeni közönséget nem feledem el ezután sem s habár megválok közülök — gondolatban ezután is velük leszek.

Debreczen, 1900. ápril 3.

Locsarekné Németh Gizella.

A legjobb Kossuth-kép. Az emberiség díszének, a magyar nemzet megváltójának, Kossuth Lajosnak 1848—49-iki arcképét adja ki a fővárosi 1848—49-i múzeum, hazánk jobbainak ajánlván ezt a remek fénykép-ut leghívebb életnagy arcképét.

Barabás, Marasztóni és több jeles művészrajzolóklitografálták 1859-ben Kossuthnak életnagy képét, azonban ezek, a ma már csak ritkán látható képek nem élet-hűek. E képekből még halvány fogalmat sem nyerhetünk arról, hogy minő nagyszerű felséges és rokonszenves arca volt Kossuth Lajosnak.

A mi most kiadott képünk Kossuthnak számos egykoru Daguerrotyppei és fényképei nyomán készült, nagyasszonyunk, Kossuth nővérenek utmutatása és Kossuth Ferencnek, valamint több jeles festőművészeinknek közreműködése mellett.

Több évi utánjárás és sok áldozatok árán most kiadott képünk Kossuthnak egyetlen legtökéletesebb életnagy képe.

E remek és nagybecsű képnek múzeumunk érdekében való megvételét melegen ajánljuk hazafiság tekintetében legjobb közsegeink, kaszinóink, olvasóköreink, egyeleteink és minden jó magyarnak pártfogásába 3 frt 40 kr. csekély árért. E képnek bolti ára 5 frt és 50 kr., vagyis 11 korona lesz.

HIREK.

— **Bójtai istentisztelet.** Az ágost. hív. evang. templomban szerdán d. u. 3 órakor bójtai istentisztelet tartatik.

— **Huszártisztek lovagjátéka.** Minőszelesebb körben kelt érdeklődést a debreczeni 2. honvédhuszárezred tisztikara által

a Nyulason e hó 8-ára, vasárnap délutánra tervezett lovagjáték. A lovagjáték amilyen érdekes, époly fényes s eredeti lesz a maga nemében. A debreczeni közönségnek még ezideig nem volt alkalma, hogy ilyen lovagjátékot láthasson. A tisztikar alkalmat óhajtott nyújtani, hogy a közönség is megszemlélhesse a lovagjátékot s e végből a városi tanácsot kereste meg, hogy a nagyközönség részére tribünöket készíttessen s a versenydíjakat áldozatkészségével szaporítsa. A városi tanács eleget tett a tisztikar óhajának s felépíteti a tribünt s a versenydíjakhoz is hozzájárul. A versenydíjak értékesek és szépek lesznek. Debreczen hölgyeinek díszére válnék, ha maguk körében gyűjtést indítának egy szép értéktárgyra, melyet „hölgyek dija” czimén adnának át s szaporítanak a díjakat. A derék tisztikar ezt megérdemelné s a debreczeni hölgyek dija mindenestre a legszebb elismerés lenne az ezred tisztikarának. A lovagjátékban résztvesz az akvitáció s a csoporttisztek is. A lovagjátékokra ujjal felhívjuk a sport iránt érdeklődő közönség figyelmét.

— Ev. ref. egyháztalálkozó figyelmébe.

Az ev. ref. egyház presbyteriuma tudomására juttatja az ev. ref. egyház tagjainak, hogy az egyházi adó és közalapi illeték a folyó évre ki van vetve s az adókirovési munkálat az egyházi számvevő hivatalában van közszemlére kitéve, hol az a hivatalos órák alatt ez év április hó 15-én napjától 8-ik napjának délután 5 órájáig bármikor megtekinthető. Ennek az adókirovési munkálatnak megtekintésére tehát azzal hívja fel az ev. ref. egyház tagjait, hogy a ki az adókirovést helytelennek találná, vagy bármilyen okból helyesbítésre, vagy elengedésre vélt jogot formálni: ez iránt az egyházi törvény 251. § a értelmében a fentebb jelzett idő alatt az egyházi számvevőnél (egyháztér 17. sz.) a hivatalos órák alatt akár szóval, akár írásban megteheti felszólamlását, mert későbbi felszólamlásnak hely nem adható. Debreczen, 1900. évi márczius 11-én tartott presbyteri gyűlésből: Az egyháztalálkozó.

— **A közvilágítás ügyét megfelelőbezték.** Az évek óta vajudó közvilágítás ügyében a múlt hóban tartott rendkívüli közgyűlés döntött, mikor is a bizottsági tagok nagy többsége a házi kezelés mellett foglalt állást s a közgyűlés ki is mondta, hogy a közvilágítás ügyét házi kezelésbe veszi át. A házi kezelés ellenzői a közgyűlés ezen határozatát megfelelőbezték s arra kéri a minisztert, hogy ezen határozatot semmisítse meg s újabb határozat hozatalára utasítsa a közgyűlést. A felebeztést 43 bizottsági tag írta alá és pedig a következők:

Márton Imre, dr. Kenézy Gyula, Vecsey Zoltán, Györfy Aladár, Konez Akos, Zádor Lajos, dr. Nagy Lajos, Juhász Ignác, Hochfelder Jakab, Jóna Dániel, dr. Csikos Sándor, Mayer Emil, dr. Freund Jenő, Fürst Odón, Kernhoffer József, ifj. Schwartz Vilmos, Weichinger Károly, Hanke Lajos, Boeckó Sámuel, Hauer Bertalan, Rochlitz Arthur, Csanak József, Horváth János, Áron Miksa, dr. Benedek János, Szentkirályi Tivadar, Tóth István, Harmath Gergely, Áron Jenő, dr. Irinyi István, Nemes Kálmán, Szabó József főszámvevő, Aczél Géza főmérnök, Szilágyi Bálint, dr. Popper Alajos, Biedermann József, dr. Simonffy Béla, dr. Ujfalussy József, dr. Fejér Ferencz, Kovács Sándor számvevő, Máté Miklós.

— **Esküvő a betegágyban.** Bizdig János államvasuti kocsifelvigyázó közel volt

a boldogsághoz, mely egy szerető szív hűség ragaszkodásában még az egyszerű kunyhót is aranyfényvel sugározza be. Eljegyezte imádját, a szép Gyügyei Piroskát s várva-várta a napot, melyen a hűség-esküt is elmondhatja neki. De a szép menyasszony betegségbe esett s halálsápadt arczezal, haldokló reménnyel feküdt betegágyában. Egyetlen óhaja volt, hogy elmondhassa a *holtomiglant* völegényével. Ez óhajta beteljesült is. Tegnap a betegágyban kötötte össze őket *Oláh* Imre anyakönyvvezető. A jó Isten meghallgatta a beteg menyasszony könyörgését s az esküvő után jobban van.

— **Két gyermekéletért.** Két ártatlan gyermekéletéről van szó. Szépen fejlődő, okos gyermekek, akik most veszedelemben forognak. Olyan betegség tört ki rajtuk, melynek orvoslása miatt Lipikre kellene menniök. A lipiki fürdőigazgatóság feldijert vállalja el orvoslásukat, de mikor ezt a féldíjat sem tudják előteremteni. Pedig kevés összegről van szó. Ha nem kerül elő ez az összeg, a két okos gyermek hamarosan elpusztul. A tanács is hajlandó valamennyivel segíteni őket. A két gyermek most a társadalom jószívéhez fordul, hogy szánja meg és ne engedje őket elveszni. A ki valamennyi adománnyal járulna a két kis élet megmentése érdekében, az összeget küldje el *Roncsik* Lajos városi tanácsnokhoz.

— **Dalestély.** Április 9-én hétfőn este 8 órakor a zenede disztermében dalestély lesz, melyen Kertész Ella, Blaha Sárika és Beck Vilmos fognak közreműködni. A dalestély műsora: 1. a) Lahor királya. Ária. Massenet. b) Dal a „Czár és Acs” czimű operából. Lortzing. Előadja Beck Vilmos ur, a m. kir. operaház tagja. 2. Monológ. Irta és előadja Beck Vilmosné Kertész Ella urnő. 3. „Parais a ma fenetre”. Massenet. Éneklő Blaha Sárika urnő, a népszínház tagja. 4. Ária „Traviata” operából. Verdi. Éneklő Beck Vilmos ur. Szünet. 5. a) A rab asszony. Kiss József. b) A csók. Szavalja Beck Vilmosné urnő. 6. Magyar dalok. Éneklő Blaha Sárika urnő. 7. a) Dal a „Säkkingeni Trombitás”-ból. Nessler. b) A két gránátos. Schumann. Éneklő Beck Vilmos ur. Helyárak: Ülőhely a I—IV. sorban 5 korona. Állóhely 2 korona. Jegyek előre válthatók László Albert könyvkereskedésében.

— **Házasság.** Márton Imre ügyvéd házasságot kötött *Riedl* Erzsébettel.

— **A Dugonics-társaság pályanyerése.** Szegedről táviratozzák, hogy a *Dugonics társaság* szimfónia pályázatán az első díjat Sas Ede, az ismert nevű poéta, a kitűnően szerkesztett „Nagyváradi” vezére, nyerte meg. Pályanyertes szindarabjának a czime: *Légyott*.

— **Kardpárbaj.** Sátoralja-Ujhelyről telegrafálja levelezőnk, hogy Biró Pál, a Felsőmagyarországi Hirlap szerkesztője és Illésházy Endre mádi községi jegyző kardpárbajt vívtak, amelyben mind a ketten jelentéktelenül megsebesültek. A párbaj oka az volt, hogy Biró megtámadta lapjában Illésházit, aki ellen fegyelmi vizsgálat van folyamatban.

— **Pof és dutyi.** Sehoggy sem rimel e két szó együtt, hanem azért összekerült a kettő, még pedig *Hokkos* László kegyes jóindulatából. Ez a *Hokkos* László különben érdemes napszámos. Ismertető jele, hogy nagyon szereti a gyogyóriumot s ha egyszer becsudálkozott, kitér rajta a durva természet s üt, a mit üthet. Tegnap ilyen állapotban ödögött a városába előtt, hol rosz sorsa *Szalai* László, homokkerti lakost vezérelte elé, k t irgalmatlanul pofon érdekelt. Szalai rendőr után kiáltott, aki aztán *Hokkos* ura-

mat ledutyizta. Pof és dutyi így esengett össze.

— **Vakmerő lopás nappal.** *Recz* Richárd es. és kir. őrnagy Bathányi-utcai lakos kárára nagyobb mennyiségű ruhalopás történt. Az eset részletei a következők: Két suhanczgyerek tegnap délután beállit a házmasterhez s megkérdezték, hogy az őrnagy inasa otthon van-e, a mint a házmaster igenlőleg intett, a két suhancz bement a szobába, de az inas nem volt otthon. Felhasználták ezen alkalmat s hozzáfogtak a fosztogatáshoz, hol előkaparitották az inas uj livrójét, egy katonatiszti nadrágot és lópokrócot stb. A két vakmerő tovább a zsákmánnyal a házbeliek láttára jökedvően elloholtak; csak akkor tudták meg a házbeliek a lopást, a mikor az inas hazajött.

— **Cenzori dicséret Jókainak.** A Bach-korszakbeli magyar írók és költők a fortély minden eszközét felhasználták arra, hogy a cenzurát kijátszák s a közvéleményt a maga igazában nyilvánítsák. Így tett korszoros költőnk, *Jókai Mór* is, amint azt az alábbi kis költemény is mutatja. Ezt a költeményt annak idején siettek lefordítani az összes német lapok is, mert a cenzor kitüntető dicsérettel halmozta el a költőt. Különben is sok félreértésre adott alkalmat ez a költemény annak idején, mert a vers nem lefelé, hanem keresztben olvasandó, amit a beavatottak különben tudtak is:

„Éljen egész világszerte Hires magyar vitézség.
Jellasicsnak hires tette Legyen guny és nevetség!
Az Istennek bő áldása Szálljon, magyarok rátok,
Kamarillát látogassa Szégyen, gyalázat átok!
Örvendezzen nagy hírnévnek A magyarok nemzete,
A sárga-fekete színnek — Vesszen emlékezte! —
S Windischgrätznek hűsége Ássa sirját magának,
Éljen vitéz harczi népe Magyarok táborának!”

— **Razzia.** Örömmel vettük e hirt, hogy rendőrségünk végre hozzálatott a közbiztonságra veszélyes egyének összefogdosásához. Ez alkalommal a rendőrség kezébe kerültek *Oláh* Sándor, *Juhász* János, *Szücs* Gyula, *Dózsa* József, *Benke* János, *Szalai* József, *Tánczos* István, *Uri* János hely- és foglalkozás nélküli csavargók. A rendőrség az illetőket további intézkedésig lecsukta.

— **A magyar ipar pártolása.** Széll Kálmán miniszterelnök, mint belügyminiszter, erőlyes hangu leiratot intézett a törvényhatóságokhoz, abból az alkalomból, hogy egy községileg segélyezett tűzoltó-egyesület a gőzfeeskendőt külföldi gyárostól akarta megrendelni, noha az ilyen szükségletet a magyarországi gyárak is ugyanolyan minőségben s hasonló feltételek mellett képesek szállítani. Felhívja a belügyminiszter a törvényhatóságokat, a hazai gépipar megóvása és fölvirágoztatása czéljából, hogy akkor, a amidőn a városi, községi, vagy hatósági segélyben részesülő tűzoltó-egyesületek illető beszerzéseket akarnak tenni, az egyes ajánlatokat tegye a törvényhatóság szakszerű bírálat tárgyává. Ezt annyival is inkább megköveteli a belügyminiszter, mert a jelzett esetből kifolyólag az is tudomására jutott, hogy egy külföldi cég a megrendelőt a gyártmányainak minősége felől, a megtévesztésre alkalmas módon tájékoztatta.

— **Óvodabezárás.** A kanyaró folytonos terjedésének szomorú jele, hogy az ispotályi óvodát, melynek növendékei közül számosan betegedtek meg, be kellett zárni. Dr. *Sárvary* Gyula tisztí főorvos tett erről jelentést és a polgármesteri hivatal azonnal intézkedett az óvoda bezárása iránt.

— **A betegsegítő pénztárak államosítása.** A kereskedelmi miniszteriumban, mint a *Kel. Ért.* írja, a betegsegítő pénztárak államosításának tervével foglalkoznak. Ez okból az országos ipartanács, mely máju-

BARTHA KÁLMÁN DEBRECZEN,
a „Szalag-Királynéhoz”
(Városház-épület)

Ajánlja a tavaszi idény legjobb és legnagyobb ujdonságait, **kezi-munka, kötött, szövött, rövidárak, ruhakollekciók, diszkek, női és férfi piperecikkekben.**

Csak itt kapható az idény legszolidabb ujdonsága, a „**TRIUMPH**” napernyő, darabja **7 korona.**

havában tartja legközelebbi ülését, első sorbak ezzel a kérdéssel fog foglalkozni. A miniszter ezenkívül az említett forrás szerint az érdekelt körök és testületek véleményének meghallgatására szaktanácskozást fog egybehívni.

— **Halálozás.** Megszakadt egy fiatal, nemes élet fonala, véget ért egy szépen induló pálya. **Jeney Szabó Béla**, a debreczeni első takarékpénztár tisztviselője hunyt el. Alig élt 29 esztendő és már is sokat dolgozott és tanult, és sokat szenvedett. Akik ismerték, nemcsak szerették, de becsülték is, mert hangyaszorgalommal csüggött pályáján s minden vágya az volt, hogy minél nagyobb képességgel s több munkával szolgálja az ügyet, melynek életét szentelte. A betegség három év előtt lepte meg, de azért dolgozott, amíg csak győzte erővel. Azután külföldi fürdőben keresett irt bajára. Leveleiben megrázó, módon festette le betegségének fázisait, mert megfigyelte magán mindazon jeleket, melyekből azt következtette, hogy ismét és ismét közelebb viszik a sírhoz. Pedig dolgozni, élni szeretett volna a szimpatikus kedves, művelt ifju. Korán elhunyt sokak szemébe csalja a részvét könyeit. A boldogult néhai **Jeney kapitány fia** volt. Elhunytáról a következő gyászjelentést vettük:

A legmélyebb fájdalom igaz részvételével tudatjuk a legjobb fiúnak v. unokaöcsémnek, illetőleg szerető rokonnak néhai **Jeney Szabó Bélának**, a debreczeni első takarékpénztár tisztviselőjének, reményteljes életének 29 ik évében, f. április hava 2-án, d. u. 7 órakor hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. Mélyen megsiratott idvezült kedves halottunk földi hamvai f. április hava 4-én d. u. 3 órakor **Batthyány-u. 17. sz. háztól** az ev. ref. egyház szertartása szerint tartandó imával a **Kossuth-u. ref. temetőben** helyeztetnek el, csöndes siri nyugalomra. Feledhetetlen drága kedvesünk vég-tisztességtételére rokonainkat, barátait, pályatársait, s a mély bánatunkban osztozó közönséget tisztelettel meghívjuk. Debreczen, 1900. április 2. Kesergő nevelőanyja: özv. **Laky Lajosné Nánási Amália**. Nagynénje: **Sámy Béláné Moll Izabella**. Az összes rokonság nevében.

— **Öngyilkosság.** Hajdu-Böszörményben **Sóvágó István** öngyilkosságot követett el, a lakásán felakasztotta magát s mire tettét észrevették, már halott volt. **Sóvágó** csak nemrégén került haza a szamosújvári fegyházból. A szerencsétlen agglégény volt, s az élettől azért vált meg, mert, mint mondogatta, reá nézve nincsen semmi becése.

— **A kényelem-szerető fiakkeresek.** Mindnyájan szeretjük a kényelmet, különösen, ha zsebünk nem szenved folytonossági hiányában, éléskamránk pedig telve van élelmi szerekkel. Ily esetben bátran áldozhatunk szent heverdel napjának is, de azt szeretnők, hogy a mi fiakkereseink ne csak ezen napnak hódolnának, hanem a nagyközönség érdekeit is szemelőtt tartanák. Tegnap Budapest felől érkezett hajnali vonat-hoz alig ment ki nyolcz bérkocsis, melyeket az utasok egy pillanat alatt lefoglaltak. A közönség nagyobb része pedig kénytelen volt podgyászat hátára venni s a hosszú utat nehéz málhájukkal az éj sötétjében gyalog megtenni. Reméljük, hogy rendőrségünk ezen tarthatatlan állapotok megszüntetésén sür-gősen fog intézkedni.

— **Elhunyt ügyvéd.** **Gacsó Kálmán** dr., h.-böszörményi ügyvéd 46 éves korában elhunyt. A boldogult a mult választáskor képviselőjelölt is volt, irodalommal is foglalkozott. Temetésén impozáns mérvben nyilvánult a hajduböszörményiek részvéte.

— **Nemzetközi nagy lóvásár Érsekújvárott.** A Nyitrai Gazdasági Egyesület által a f. évben rendezendő XVIII ik nemzetközi lóvásár Érsekújvárott (Budapest és Bécestől gyorsvonaton 2—3 órányi távolság) ismét május hó első hétfőjén s az ezt

megelőző vasárnap délután, vagyis május hó 6-án délután és május hó 7-én fog megtartani. Ezen lóvásár Magyarországon a legjelentékenyebb és a legkeresettebb, melyet a tenyésztők és kereskedők egyaránt fölkeresnek. Főként a külföldi lókereskedők szokták az érsekújvári lóvásárt fölkeresni. A mult évben is 500 drb különféle használatra való ló adatott el. Lakások és istállók az érsekújvári rendőrkapitányi hivatalnál rendelkezhetők.

— **Elhunyt polgári biztos.** **Eismann József** 53 éves korában elhunyt.

— **Merénylet egy segédjegyző ellen.** Egerből írják, hogy **Kutka Győző** recki segédjegyző ellen a napokban gyilkossági szándékból merényletet követtek el. Az ablakon át lóttek rá, a lövés súlyosan meg is sebesítette **Kutkát** **Miskovits Flóris** egri vizsgálóbíró rögtön kiutazott **Recskre** a vizsgálat megtartására. A vizsgálat eddig még nem derítette ki a tettest. Valószínűnek tartják, hogy a golyó **Pásztor Lipót** jegyzőnek volt szánva s a merénylőt tévedésbe ejtette a segédjegyző alakja, mely nagyon hasonlít a főnökéhez. A vizsgálat folyik.

— **Gyászír.** **Polgár Inezédi József**, folyó hó 2 án éjjeli 2 órakor, életének 56 ik boldog házasságának 26-ik évében elhunyt. Földi részei ma délután 3 órakor fognak az ev. ref. vallás szertartása szerint **Csapó-utca 86. sz. háznál** tartandó ima után, a csapó-utcai temetőbe örök nyugalomra letétni.

— **Apré hírek.** (*Agyonrugta a ló.*) **Lang Katalin**, temesmegyei niezkifalvi földmivesné **Péter** nevű kis fiát, aki az udvaron játszott, egy szabadon bocsátott csikó úgy fejbe rugta, hogy koponyája szétrepedt s a gyermek elvérzett. A vizsgálat folyik. — **Öngyilkosság véletlenségből** A temesmegyei **Szilas** községben **Dragán Iuon oláh** suhanoz hatlővetű revolverét töltés közben maga felé irányozta. A revolver elsült s a golyó mellébe furdott s a legény rövid szenvedés után meghalt. — **Öngyilkosság váltóra.** **Döröcske** somogy megyei községben **Vajánd Fülöp** valamikor igen jómódu ember, elszegényedve és elbetegesedve valami váltót állított ki, a minek következtében váltóhamisítással kezdtek gyanúsítani. Alig járt le a váltó, főlzaladt a háza padlására s kötéllal kivégezte magát.

x **Első Leánykiházasítási egylet m. sz.** Folyó évi **marcius** hóban 1326 jutalékrész irattatott be és nászjutalékok fejében 37.272 korona 36 fillér fizettetett ki. 1900. január 1-től **marcius** 31-ig beirt összes jutalékrészek száma 3722 és a kifizetett nászjutalékok összege 103.854 korona 23 fillér. 1900. **marcius** 22-én dr. **Stamberger Ferencz** budapesti királyi közjegyző, valamint az igazgatósági és választmányi tagok jelenlétében ejtetett meg, a D osztály IV. sorsolása melynél 6 drb, egyenként 1000 koronáról szóló díjmentes kötvény sorsoltatott ki a következő a) apkönyvszámok, illetve tagok javára. És pedig: dr. **Weisz Armin** ur szentendrei lakos javára az 582 sz. **Braun Mór** ur budapesti lakos javára az 1673 sz. **Erdős János** ur kaposvári lakos javára az 1941. sz. **Hansel Antal** ur szerb-íttebei lakos javára a 2564. sz. **Westreich Feivel** dembiczai lakos javára a 3293. sz. **Lustig Lajos** ur szegedi lakos javára a 4741. sz. Az 1000 koronáról szóló díjmentes kötvények a tagoknak már kézbesítettek. Debreczen és Hajdumegye vezérképviselője **Baum Miksa** Miklós-utca 11. szám.

Koczkacukor a katonáknak.

Külföldi tapasztalatok azt eredményezték, hogy a fehérzúccor élvezése könnyíti a test fáradalmait, enyhíti az éhséget és a szomjúságot, a mi által a katonák masirozási képessége emelkedik. Ezt a kísérletet április elsejétől fogva már a mi katonáinkkal is megteszik. **Schwitzer Lajos** lovag, tábornagytábornok, hadtestparancsnok ugyanis rendelkezést adott ki, hogy a parancsnoksága alatt álló 7. hadtest minden ezredénél tegyenek kísérletet a fehérzúccorral való táplálkozással. Az ezredek mindegyikében egy század naponta el lesz látva bizonyos mennyiségű koczkacukorral és a század egyik

része fogyasztja, míg a másik rész a kísérlet eredményét figyeli meg.

Meg fog nyilvánulni a muszáj czukor hatása a kaszárnya-költészetben is.

Lesznek ilyen nóták:

I.

Októbernek elsején
Be köll rukkolni.
Októbernek elsején
Czukrot köll enni.
Isten veled rózsám,
Szívem párja,
Czukrot öszök én a
Kaszárnyába.

II.

Kapitány ur ne vesse a szememre,
Hogy a czukrot keservesen nyelem le;
Hazavágyik a faluba a lelkem,
Ott van az én czukrom, rózsám: szerelmem.

Alakulásokat fog okozni a hadsereg életében is. Miután ugyanis katonáéknál minden „forsriftoosan“ történik, lesz egy új vezényszó, a mely bizonyára így fog hangzani:

— **Kompani! Habt-acht! Zum Zucker!**
Természetesen lesz baj a czukorevés körül bőven és a czukrot meg fogja keseríteni a „dunkli“. Sok lesz a fogfájós katona, gyomor-bajos is lesz köztük, de bizonyára olyan is, a ki minta-buzgalmat fog kifejtteni a czukorpusztítás körül. Az ilyeneknek, mint a jó lövőknek a „schütz-bojt“ ki fog járni a czukor-érem (persze czukorból.).

Lesznek mindezekon kívül nagy czukormanőverek, a mikor is fokozott czukormennyiséget diktálnak bele a bakába.

Persze nem maradnak meg katonáék a fehér czukornál (mert a fehér szín a megadás jele), hanem majd gyártat a „reixkrix“-felsőbbség fekete-sárga czukrot a magyar bakának. Az csak természetes, hogy a czukron kétféjü sas is lesz, mert enélkül nem elég keserű a czukor.

Hogy olyan is akad majd, a ki neki-keseredik bakáké között és öngyilkos lesz a czukros élet keservei miatt: ez csak természetes.

A lapok tehát bizvást elkészülhetnek az ilyen stereotip híreseké közlésére:

Öngyilkos baka. Süli Keszeg István közöshadseregbeli baka, a ki a 46 ik (Fejérvári) ezred 5 ik századában szolgált, ma reggel szolgálati fegyverével szíven lölte magát és szörnyet halt. A szerencsétlen katona a fölötti elkeseredésében követte el végzetes tettet, mert tegnap **Purezinszky** százados egy süveg czukrot etetett meg vele. A boldogtalan előbb czukorspárgára akasztotta magát, de mivel az leszakadt, szolgálati fegyveréhez nyúlt. Ma délután temetik a czukor-utcaí kaszárnyából.

Piccoló.

KÜLÖNFÉLÉK.

* **Kiváló fa.** Egy fa pusztult el Franciaországban, amelyről aktaszerűen bebizonyítható, hogy egy századnál nagyobb kort ért el. Történeti nevezetességu volt, a szabadság fája volt, s **Lissay-Lochy** községben amely a magáénak mondhatta, nagy gyászt okozott a pusztulása. Mert a szabadság fáját kidöntötte a vihar. Ezt a fát 1793-ban ültették a nagy forradalom idejében, a szabadság emlékére s a község lakói féltékenyen őrizték nemzedékről-nemzedékre.

* **Irók, tudósok életkora.** A tizenkilencedik század híres íróinak és tudósainak koráról állítottak össze statisztikát. És pedig azokról az írókról és tudósokról szól a statisztika, akik átlag nagy kort értek el. Augier például meghalt hetvenkilenc éves korában, **Irving** hetvenhat évet ért meg. **Paul de Kock** hetvenegy évet, **Auerbach** hetvenet, **Andersen** hetvenet, **Bulwer** hetvenet, **Collins** hatvanötöt, **Cooper** hatvankettőt, **Hawthorne** hatvanat, **Ebers** hatvanat, **Scheffel** hatvanat, **Flaubert** ötvenkilencet, **Dickens** ötvennyolczat, **Daudet** ötvenhetet, **Marryat** ötvenhatot, **Thackeray** ötvenhármát, **Balzac** ötvenegyet,

A derecskei határban, a hajdu-bagosi útfélen, a derecskei vasuti állomáshoz és Derecske községhez $\frac{1}{4}$ óra járányira eső, néhai **Jakó Pál** ur hagyatékához tartozó 200 catastrális holdnyi területű, majd egészben szántóföldből álló tagbirtok, 14 holdnyi fordulóbeli föld, 2 darab 2 holdas kitünő szőlő és a községben levő 1 holdnál nagyobb területű, uri lakházzal ellátott belső telek szabad kézből egészben vagy parcellázva **eladó.** — Értekezhetni: **Jakó Gyula** kir. járásbíró-nál **Derecskén.** Közvetítés ki van zárva.

Bebizonyított dolog!

hogy a rossz rendszer szerint, szakértelem nélkül készült mellfűző számtalan női betegség okozója; aki ezeket kerülni akarja, mellfűző bevásárlása czéljából forduljon

Goldstein Karolina

orvosi elismerésben részesült

Első Magyar Mellfűző-gyárához
(Debreczen, Főtér)

hol a higienikus szempontból legjobbnak elismert,
szabadalmazott

mellfűző-különlegességeket

nagy választékban lehet beszerezni.

Megrendelések (vidékre is) 6 óra alatt készülnek.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

CSOKONAI-NYOMDA

LENGYEL IMRÉ és TÁRSAI

DEBRECZEN, KOSSUTH-UTCZA 13. SZ.

ELSŐRANGU * * * * *
KÖNYV- ÉS MŰNYOMDA
ÉS KÖNYVKÖTÉSZET * *

Ajánlkozunk a sokszorosító-szakmába vágó mindennemű munkák elkészítésére. Modern berendezésünkkel és kitünő munkaerőnkkel a legnagyobb igényeket is kielégíthetjük.

Könyvnyomdánkban mindennemű egyszerű, de izléses nyomtatványok, valamint művészes kivitelű disz munkák készülnek és pedig:

KERESKEDŐK RÉSZÉRE:

Árjegyzékek, körlevelek, számlák, jegyzékek, levélpapírok és borítékok, címkek, csomag-jegyek, áru-mintajegyek, bevásárlási könyvecskék, üzleti kártyák, csinos reklámlakatok és egyéb nyomtatványok.

TANINTÉZETEK RÉSZÉRE:

Az összes naplók, osztálykönyvek, disztes bizonyítványok, havi és évi értesítők, jegyzőkönyvek és tankönyvek.

ÜGYVÉDEK RÉSZÉRE

A legtöbb nyomtatványt raktáron tartjuk, a készleten nem levőt pedig — bármily mennyiségben — raktári áron készítjük el.

PÉNZINTÉZETEK RÉSZÉRE:

Mindennemű üzleti könyvek és egyéb kezelési nyomtatványok, u. m.: napi-ívek, lejáratú jegyzékek, sorsolási értesítések és egyéb ismertetések csinos füzetekben, szerződések, kötelezvények, váltók, biztosítéki okiratok stb.

VIGALMI BIZOTTSÁGOK RÉSZÉRE:

Izléses kivitelű bál meghívók, programok, belépti jegyek, disztes táncrendek stb.

KÜLÖNBÖZŐ ALKALMAKRA:

Eljegyzési és esketési jegyek és egyéb csatádi értesítések elegáns kartonra vagy mindennemű új divatu finom papírra nyomva, névjegyek, levélpapírok stb.

Nyomatott a „Csokonai” nyomdában, Debreczenben.